

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimlji nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele za vse leta 25 K., za pol leta 18 K., za četr leta 6 K. 50 h., na en mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse 24 K., za pol leta 12 K., za četr leta 6 K., za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leta 22 K., za pol leta 11 K., za četr leta 5 K. 50 h., za en mesec 1 K. 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročje vrem istodobne vpošiljatve naročnine se ne izira. — Za oznanila se plačuje od peterostopnje poti-vrste po 12 h., če so se ozanile tiska enkrat, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se tiska trikrat ali večkrat. — Doplji se izveli frankovati. — Rokopini se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knaufovih ulicah št. 6, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Okraini glavar Čapek.

Iz Slovenjegradca, 19. julija

Pri plenarni seji okrajnega zastopa dne 13. t. m. se je vršila volitev 5 članov v okraini Šolski svet slovenjgrški. Bili so izvoljeni sami Slovenci. Zastopniki slovenjgrškega mesta in veleindustrije so proti izvršitvi volitve v tej seji protestirali in sejno dvorano zapustili, ker smatrajo navzočnost 16. članov za sklepnost nezadostno. Okraini zastop šteje namreč glasom zakona 32 članov, ker pa je 32. član koncem lanskega leta umrl, ima zastop danes le 31 članov, torej 16 članov absolutno večino, kar je pri seji gospod okraini načelnik poudarjal in gospod c. kr. okraini glavar Čapek tudi odbil. Radi omenjene volitve napadajo sedaj slovenjgrški nemčurji v grškem »Taglattue« okrajnega glavarja Čapeka na prav nesramen način. Dasi nimamo nikakega vzroka, v katerekolik oziroma gospoda okrajnega glavarja zagovarjati, moramo vendar resnic na ljubo konstatovati, da je večinoma, da, skoraj vse ljudstvo v Slovenj Gradcu okrajnemu glavarju za mnogobrojne zasluge in dobrote hvaležno in ga spoštuje. Saj jim je šel povsod na roko. On jim je ob času požara izposloval obilno podpor, on je njim na ljubo dne 18. avgusta pretezenega leta dal odstraniti slovensko trobojnico iz »Narodnega doma«, da, je celo pred nekaj leti prepovedal svojim poduradnikom obiskovati »Narodni dom«. Vse to pa kliki Pototschnigovega kalibra ne zadostuje. Oni hočejo, da jim okraini glavar pri vseh lumperijah pomaga. Mi bi sedaj lahko škodoželjno smejali glavarju, češ, prav se mu godi, a mi nismo tako hudobni in ga pomilujemo. Kliki pa, ki je sedaj v Slovenjgradcu na krmilu in ki je vpriznila to nesramno gonjo proti glavarju, bode tudi kmalu odklenkalo. Ljudstvo ne more pozabiti, da je mestna

občina za vpeljavo električne razsvetljave za nečuveno drag denar kupila tovarno doktorja Kiesewettera, skorajno je bila takrat Farskega tovarna za polovicno ceneje na prodaj, samo radi tega, da je rešila dr. Kiesewettera pogina. Občina si je s tem nakopala ogromnih dolgov na glavo in ubogi obrtniki vzdružujejo pod teškimi bremenimi, katere jim je popolnoma brez potrebe naložila občina. Mestni očetje tudi večo, da je njih gospodstvo v nevarnosti, zato se skušajo s teorizmom obdržati na površju. Pa ne bo pomagalo nič. Naučnostčudno se nam zdi postopanje dr. Kiesewettera. Ta gospod je pred približno desetimi leti prav ponizno s klobukom pod padzuhu prišel k takrat popolnoma slovenskemu okrainemu zastopu in lepo prosil, naj se mu da stanovanje v okraini hranilnici in da so mu poverili nje zastopstvo, objubil je pod častno besedo, da se ne bo nikoli vtikal v politiko. Okraini odbor je res ugodil njegovemu prošnji in on je do zadnjega držal svojo besedo. Pa potegnil je drugi veter in dr. Kiesewetter je obrnil plašč po njem. Nemčurji so dobili polovicno v okrajnem odboru in dr. Kiesewetter se menda čuti že varnega. Prelomil je svojo častno besedo in postal najhujši pangermanški agitator. A zapomni si naj dr. Kiesewetter, da budem tudi mi obrnili naš plašč po njemu nasprotnem vetrju. Naša prva skrb naj bo, da dobimo v kratkem slovenskega odvetnika.

Gonja nemških listov proti okraini glavarju Čapeku je, kakor rečeno, nad vse nesramna. Nemška stranka se zaganja v gosp. Čapeka, ker neče goljufati in zlorabljati svoje oblasti v korist nemške stranke. Za nas Slovence je ta gonja jako podučna in sledimo ji z veliko pozornostjo, ker je na Spodnjem Štajerskem mnogo nemških uradnikov, ki svojo oblast pri vsaki priliki zlorabljo v korist

nemške stranke, in ki so silno oškodovali pravo varnost s tem, da so v slovenskem prebivalstvu ubili zapiranje v javne oblasti.

Vojna na Daljnem Vztoiku.

Akcija proti Vladivostoku.

Kakor se poroča iz Vladivostoka, je poslal admiral Kamimura 18. t. m. to le poročilo: Japonska torpedna flotila je opetovano obstrelevala ruske patrule in straže na severnem obrežju Koreje. Ruska artiljerija je pri Jukivanu streljala na naše brodovje, toda naše torpedovke so jo prisile, da je moral umolkniti in se umakniti.

»Daily Telegraph« se poroča iz Tokija: Japonski časopisi poročajo iz Šanghaja, da se je močna japonska armada izkrcala severno od Vladivostoka. Ni več nobenega vzroka, da bi se to dejstvo že daje časa prikrivalo.

Rusi, ki so se pripravljali na najenergičnejši odpor na desnem bregu reke Tumen, so sedaj popolnoma presenečeni in ne morejo zadrževati japonskega prodiranja.

V kratkem bo Vladivostok od vseh strani obkoren.

Z mandžurskega bojišča.

»Novoje Vremja« javlja iz Hunculina: Položaj na bojišču je neizpremenjen. Govori se, da mečejo Japonci na naše sprednje pozicije pisma, v katerih zatrjujejo, da stopijo koncem julija v ofenzivo. Takšna pisma so polagali Japonci na naše pozicije tudi pred bitko pri Liaojantu in pri Mukdenu, v katerih so natanko označili dan, kdaj prično z ofenzivo. Vzlic temu pa se sodi, da bodo to pot odložili prodiranje za poznejši čas.

Petrogradska brzjavna agentura poroča iz Godziadana z dne 18. t. m., da je vest nekega angleškega lista, da je nastala v Mandžuriji med rusko armado epidemija, ki ji podleže 40 odstotkov bolnikov, popolnoma izmišljena.

Obtne zadruge smejo skleniti, da se morajo vse njeni člani zavaro-

Zdravstveno stanje armade je nasprotno izbornno. Slučaji infekcijskih bolezni so popolnoma osamljeni. Vobče je zdravstveno stanje naših vojev na bojišču mnogo boljše, kakor v mirnih časih po vojašnicah. Zlasti ugodni so odnodi pri prvi mandžurski armadi.

Vitejeva misija.

Kakor se poroča iz Petrograda, je v torek sprejel car Viteja v izredno dolgi avdijenci. Govori se, da se bo Viteju poverila še neka druga misija. Kasneje je car še sprejel vojnega ministra in ministrja zunanjih zadev.

Pri tej avdijenci je baje car povedal Viteju, da smatra rusko zmago v Mandžuri ne samo za mogočo, marveč celo za gotovo. Rusija more torej skleniti samo častni mir.

Vite ima potem takem malo upanja, da bi se mu posrečilo skleniti mir.

Stalni obrtni odsek.

Dunaj 19. julija. Stalni obrtni odsek je danes razpravljal o točki skušnje za obrtno pomočnike. Po daljši debati se je sklenilo, da se vajenci ob koncu svoje učne dobe podvržejo skušnji, ki jih usposobi za pomočnike. Pri tej skušnji morajo dokazati, da so si pridobili ono znanje in one sposobnosti, ki so potrebne, da lahko izvršujejo dotedno obrt kot pomočniki. Skušajo morajo napraviti pred komisijo, ki jo sestavi dotedna obrtna zadruga. Komisija se stoji iz predsednika in iz dveh do štirih prisednikov. Predsednika imenuje na tri leta obrtna oblast v sporazumljenu z obrtno zadrugo in s trgovinsko in obrtno zbornico. Pomočniki volijo v to komisijo enega člana, ostale pa samostojni obrtniki, zbrani v zadrugi. Za skušnjo bo treba plačati posebno takso, ki pride obrtni zadrugi. Dela, ki jih izgotove vajenci za skušnjo, je treba javno razstaviti.

Obtne zadruge smejo skleniti, da se morajo vse njeni člani zavaro-

vati za brezplačno zdravniško pomoč in brezplačno dobivanje zdravil, ne smejo jih pa siliti, da bi se morali zavarovati tudi za pogrebne stroške.

Prihodnja seja obrtnega odseka bo v torek popoldne.

Italijansko vseučiliško vprašanje.

Trst 19. julija. Današnje konference o zadevi italijanskega vseučilišča so se udeležili vsi italijanski drž poslanci, mnogo dež poslancev in drugih politikov iz vseh laških dežel.

Konferenci je predsedoval dr. Zillotto, župan zadrski.

Skod je izrekel zaupnico italijanskim poslancem, zlasti njih načelniku baronu Malfattiju za njihovo spretno nastopanje v korist vseučilišču ter sklenil resolucijo, da se italijansko vseučilišče ne sme osnovati nikjer drugje, kakor v Trstu. Državnim poslancem se naroča, da naj rabijo v doseg tega cilja vse zakonito in parlamentarno dovoljene pomočke, občine in društva pa se pozivljajo, da se pridružijo boju za univerzo.

Slična resolucija se je sklenila tudi na shodu italijanskih vseučilišnikov.

Volilni kompromis med Mladočehi in agrarci.

Budjevice 19. julija. »Český jih« poroča, da se vrša neobvezna pogajanja med Mladočehi in agrarci v zadevi kompromisa pri bodočih državozborских volitvah. Mladočehi nameravajo baje večino svojih kmetijskih mandatov brez boja prepustiti agrarcem pod pogojem, da ne postavijo protikandidatov proti mladočenskim voditeljem, pred vsem ne proti dr. Heroldu in dr. Gregru.

Kasneje se osnuje skupna parlamentarna komisija, ki bo vedno zborovala in ukrepala v skupnih zadevah.

bitko svoje moštvo, rekši: »Naše ladje so sicer lesene, a srca naša so železna!«

Sploh je bilo takrat okrog južnaka Tegetthoffa zbrano lepo krdele resnih, pogumnih, neustrašnih pomorskih častnikov, ki so mu stali verni in neupognjeni ter vztrajni z rame ob rami; ni ga bilo med njimi omahljivega, malušneža, kamoli izdajalca, kakršne smo videli nedavno tam doli na Dalnjem Vztoiku...

Pa je vladal takrat pod Tegetthoffom v naši vojni mornarici tudi uprav vzoren red, povsem zgledna disciplina ter neka blagodejna familiarna vzajemnost med poveljnikom in njegovimi pobočniki, kakor tudi med častništvtom in moštvom, ki nas je spajala v eno sporazumljivo družino!

Tegetthoff in po njegovem vplivu tudi vsi ostali poveljniki ladij so bili sicer strogi in neisprosní možje ali pravični in plemenitega srca ter vobče veledušni značajniki! Tej okolnosti je tudi pripisati velik del nepričakovane zmage skromne avstrijske flotile nad mnogo močnejšo floto italijansko.

Tistikrat, ko je ni bil uveden pri nadi armadi tako imenovani te-

LISTEK.

Spomini na bitko pri Visu.

Ob njeni 39. obletnici.

Ne da bi hotel slavo peti »božjem imenu napovedanemu klanju zdravih in nedolžnih ljudi v vojskah, še manje pa bi se hotel samohvalno bahati, da sem se tudi jaz bil udeležil »zmagoslavne« pomorske bitke pri Visu dne 20. julija 1. 1866, kjer nisem prisostvoval iz svojega nagona, marveč po domobranci dolžnosti — pretresljiva poročila o nečuvenih grozdejstvih v rusko-japonski vojni na Dalnjem Vztoiku vzbujajo mi danes ob 39. obletnici v naslovu omenjene bitke — rekel bi — milje spomine, ki me silijo v nehotno primerjanje med načinom našega takratnega vojškovana in med onim današnjega dneva.

Ne budem torej opisoval bitke same, temveč popolniti hočem le prejšnja svoja poročila o njej z novimi, šele zdaj doznanimi podatki, katerim dodam dve, tri pripomnji iz svojih doživljajev o tisti prilici.

Rekel sem, da se mi kar milo storiti in me prečinja neka sladka

gnjenost, ko se spominjam, kako človekoljubno in prizanesljivo, tako rekoč z rokavicami smo se borili takrat mi »avstrijski ribiči« z cholom in zvijčnim sovražnikom in kakšne zverinske brutalnosti se godé zdaj tam doli na dalje-vztočnem bojišču, zlasti na morju, kjer ne poznajo sploh nobenega mednarodnega prava, kamoli humanitarnih obzirov v medsebojnem občevanju.

Devetintrideset let je minolo,

kar se je vršila pred otokom Visom ona svetovnoslavna, za našo mornarico in za vso državo vobše odlöčilna pomorska drama in — kakšen razloček med takratnim in sedanjim bojevanjem, koli šudovit, pravzaprav — grozovit napredok v iznajdbi novega, pripravnješega bojnega orodja do popolnjenih samokresov in pušč ter topov do kolosalnih oklopnic in smrtonosnih torpedov!

Mi »avstrijski ribiči«, kakor so

nas zaničljivo nazivali očabni Lahi, smo šli takrat na bojni mejdan z neznanim krdešem bojnih ladij, da se mora šlovek res šudom šuditi, odkod je dobil mladi naš takratni navoditelj, kontreadmiral Tegetthoff, toliko neustrašljivosti in vprav junaške drsotvitosti, da se je lotil

mnogo številnejše, obljudenejše ter povsem bolje oborožene mornarice italijanske!

Oglejmo si razliko med našo skromno flotilo in nasprotnikovo floto.

Mi smo imeli takrat borih sedem oklopnic, pet lesenih fregat, en lesen linijski vašelj, potem eno korveto, sedem topničark, dve pomožni ladji, tri parobrede in končno en Lloydov parnik, torej vsega skupaj dvajset in sedem ladij. Največ strojno silo sta imeli dve oklopni in pa vašelj, in sicer po 800, dočim so ostale ladje imelo po 650 do 90 konjskih sil. Na vseh bojnih ladjah smo imeli močta skupaj 7996 mož in 536 topov in to večinoma stare osprednjake. O orjaških modernih topovih, ki jih bažejo od zadaj s stroji, še manje pa o tistih podmorskih torpedih še takrat nismo imeli ni duha, ni sluha!

Sovražnikova flota pa je obsegala: štiri oklopne fregate in korvete, sedem poloklopne fregate in topničark, en monitor, sedem neoklopnih fregat, tri korvete, osem doglasnikov, štiri topničarke, en parobrod za živež in eno bolnišnisko ladjo, torej vsemo 36 ladij. Njihove ladje so imele skupaj 3850 strojnih sil, 790 topov in 12158 mož.

Tirolski namestnik.

In omost 19. julija. »Alto Adige« poroča, da se namerava tirolski namestnik baron Schwarzenau umakniti na jesen iz političnega življenja in stopiti v pokoj. — Imenuje se več kandidatov na to mesto, med njimi tudi kranjski deželnji predsednik baron Hein, ki ima baje največ upanja, da postane tirolski namestnik.

Ogrska kriza.

Budapešta 19. julija. Peštanjski komite je izdal danes posebno proklamacijo, v kateri se davkopalčevalci z ozirom na sklep drž. zborna z dne 11. junija obveščajo, da niso zavezani plačevati davkov. Istočasno pa se davkopalčevalci opozarjajo na to, da je vsak državljan dolžan povrati te zaostale davke, čim pride ustavno življenje v normalni tir. Z ozirom na to se davkopalčevalcem svetuje, da naj dotične davčne zneske deponirajo, da ne bodo v danem slučaju prišli v zadrgo.

Budapešta 19. julija. Vlada je odredila, da se imajo pozivnice na vojaške vaje pošiljati rezervistom po pošti, ker se je izvedelo, da se je že več občin branilo, da bi dostavljale pozivnice rezervistom.

Dogodki na Rusku.

Varšava, 19. julija. Varšavski poveljnik je baje dal ustreliti 47 članikov, ki jih je vojno sodišče obsoalo na smrt, ker so se branili oditi na bojišče. Pehotna stotnja, ki bi imela izvršiti eksekucijo, ni hotela strelijeti na oficirje in je odložila orožje. Na to so eksekucijo izvršili kozaki. Na povratku z morišča je množica strelijala nanje in jih mnogo raniila in ubila. O dogodku se čuva najstrožja tajnost.

Poznanj, 19. julija. Po poročilih poljskih listov iz Varšave je ruska policija ujela 800 vojaških deserterjev. Deserterje je vojaško sodišče obsodilo na smrt, na kar so bili vsi ustreljeni.

Petrograd, 19. julija. Vzdržuje se vesti, da so se upri polmorščaki v Kronštatu. Na čelu nezdovoljnježev stoji križarka »Minin«. Križarka se sedaj nahaja pod ognjem treh forov v Revalu, ki imajo nalogo, takoj strelijeti, ako bi »Minin« hotel odpulti iz luke.

Moskva, 19. julija. Kongres zemstev se je otvoril v stanovanju kneza Dolgorukoga. Razprljalo se je o Bulginovem zakonskem načrtu in o stališču, ki bi ga naj zavzela zemstva napram temu načrtu. Kongres je sklenil, da bo ukrenil vse, da se uresničijo projekti, ki so jih nasvetovali zastopniki zemstev in mest.

Pariz, 19. julija. »Journal« razruje, da se knez Svatopolk-

Mirski zopet vrne v politično življenje. Pred tremi tedni je dobil obvestilo, da car zopet rađuna z njim. Knez je tako posal carju to le brzojavko: »Vedno sem pripravljen, služiti svojemu carju, toda ne negovam okoliči. Car Nikolaj mu je na to posal to le lakonično brzojavko: »Torej pridite! — Svatopolk-Mirski je že odpotoval v Petrograd, kjer čaka na svoje imenovanje.

Nastop vlade vojvode Karla Edvarda v Goti.

Gota, 19. julija. Na gradu Friedenstein je danes na slovesen način nastopil vladu novi vojvoda Karl Edward ter prisegel na ustavo. Za državnega ministra je imenoval vladega svetnika Richterja iz Bečoljna.

»Prosveta« Prešernu.

(Iz akadem. krogov.)

Predavanja, koja je priredilo društvo »Prosveta« o Prešernu, so vrlo dobro uspela. Gospod fil. Pavel Grošelj je v krasnem, postičnem govoru res fino očital prvaka naših pesnikov, in sicer od strani, ki so bile dosedaj poslušajočemu občinstvu v večini še neznani. Pokazal nam je Prešerna kot človeka, kot pravega Gorenjca v vsemi njegovimi vrlinami, z vso fino čutjo, globoko dušo. Pokazal nam ga je pa tudi kot mladega, za napredok in svobodo vnetega bojevnika, ki je živel v oni revolucionarni dobi.

In v tem tisti glavna zasluga teh dveh predavanj. O Prešernu kot pesniku se je literatura že nagradila, nismo pa se še spomnili na čas, v katerem je pesnik živel, na čas občinstva in fanatičnega mračnjaštva, v katerem stoji on, skoro edini Slovenec kot mlado drevo, ceteče in zelenede, v katero tako dolgo uderja kalni valovi — dokler je ne poderejo.

Z dobro pogojeno psihološko poteko nam je pokazal predavatelj, da je pesnik sam opisal svoje življenje v pesmi »Krst pri Savici«. Črtomira, ta neizprosnai junak in bojevnik za vero svojih odstotov, za slovanstvo in svobodo, za idejo, da »presto si volimo boga in postavec, ta uklone najzadnji svoj meč, strt in ubupan in se vda tistim, ki so ga preganjali in nazadnje premagali. Ta tragičen konec je vrlo dobro primerjal predavatelj z resignacijo Prešerna. In ni čuda, da je predavanje občarata tako zelo dopadlo, da se je občinstvo težko zadreževalo, da ni udarilo v mogočne aplavze. Srečna je bila ideja »Prešvetek«, da je ta predavanja določila ravno dobremu poznavcu Prešerna, g. Grošelju. Iсти je že pred leti spisal v »Zborniku« Slovenske Matice duhovit in mojstrski članek o Prešernu in Petrakiju.

K lepemu uspehu njegovega predavanja so tudi priporočile slike, ki so ilustrovale ves njegov govor. Brez dvoma je slikar g. Karpellus velik umetnik. Posebno je ugajala sliko »smrt Šopek v Savici« in »nezakonska mati« pri vsaki reprodukciji slik v temi lepe dvorane Mestnega doma se je slišalo vedno začudenje: »ah, kako lepo; kako krasno.«

Na bojni ladji, med smrtonosnimi topovi. Tu zasišim, da čita tiste moje še danes neobdelanjene sumovorec neki Dalmatinec svojim rojakom, ki so jih kritikovali in prereščevali po svoje, ne da bi jih bili razumeli po jeziku, kamoli po vsebinu in njenem simboličnem pomenu, kakor to delajo i dandans nekateri nebodijih treba nepoklicani kritikasti...«

Na vprašanje doličnika, odkod ima ono knjižico, odgovori mi Dalmatinec:

»Kúpio sam nju od jednog róđaka!«

»No, knjižica je moja, kakor kaže nje naslov,« poučim ga jaz.

»Neka bude! Jaz sam platio za nju jednu banicu!« zavrne me on.

V tem je šel mimo službujoči častnik, in ko sliši nain pogovor, odvzame Dalmatinetu knjižico in gre ž njo k poveljniku. Ta se prikaže takoj na to na polubi s prepasano sabljo in z »gondolco« na glavi ter pokliče trobentača. Na poziv trombe prihiti vse moštvo na krov, se razpostavi v dve vrsti; na to prineso klop, položé navedenega pomorščaka, ki je prodal mojo knjižico onemu »rodjaku« ter so mu jih odšeli kar po prekem sodu, ki vlada za časa vojne na ladji — petindvajset palic,

»Prosveta« si more k temu le-pemu uspehu le čestitati, občinstvo pa je bilo polno hvalne predavatelju. Posebno pa mu je hvaležna mladina, ki bo od adaj naprej častila tembol. Prešern, ne samo kot pesnik, ampak tudi kot ideal svobodoljubnega, po napredku hrepenečega moža.

Pri tej priliki je treba omeniti neumni pamphlet, ki ga je prinesel »Slovenec« o tem predavanju. Kdor je čital poročilo »Slovenec« in je bil pri predavanju, ta ne ve, ali bi se smejal, ali jezik nad podlilm, lažnjivim in fanatičnim spisom. No, tu je pri sorodnikih »sv. Senčan« že navajeno, oni se iz časov Prešerena še niso še ispremenili, to je njihova železna, zarjavela in nečedna srajca bila in bo. Ko je Prešeren živel, so bile njegove pesmi zanje »Suglockenauten«. Gregorčič im je bil vse, samo pesnik ne. Kette je bil po mnenju daničarskega glasila »Zore« samo panteist, drugače pa nista; Kersnikovi romanji so bili po Mahničevih nazorih brez vrednosti. Ašker je še dandanes največji prozaist in literarna mlada itd.

Po smrti, no magari radi občinstva, slove tudi ti mračnjaki naše može, pa še takrat bi radi javnost nalogali in bi jim bilo všeč, ko bi n. pr. Grošelj predaval, da je bil Prešern terorjal, član Marijine družbe za mladenče ali pa kak katoliški advokat. Zakaj bi se torej človek jezik nad temi borniranimi ljudmi. Ali nekaj drugega je pri tem.

Oglasil se je pri »Slovenec« neki gospodič, o katerem se ve do zdaj le toliko, da je ekslemanar in da je bil pred malo časom še največji ateist. Ker se temu kritikastru na njegove bedarje v »Slovenec« ni od pristojne strani odgovorilo, radi tega je postal ta človek impertinentno nesramen. A bodi mu povedano: Dokler poznajo akademiki izobrazbo in značaj njegov, dokler se bo vedelo, da je plačan od »Slovenec« zato, da na komando mora kot reporter hvaliti kaj ali grajati, tako dolgo bo on za vse samo objekt poslovovanja. K.

Poziv.

Z nekim neprijetnim čutom se vračajo slovanski posebno slovenski dijaki v domovino. Bojijo se, da jim bo začenši s prihodnjim zimskim tečajem že itak siromašno življenje v tujem vsečiliščem mestu še bolj otežkočeno, da ostanejo posebno v bolezni osamljeni in zapuščeni, kajti oni zavod, ki priskoči slov. dijaku na pomoč v skrajni sili, ki ga podpira in neguje, kadar se mu bliži največja sovražnica — bolezben, propada ter bo v prihodnjem letu ustavlje svoje humanitarne delovanje — ker mu manjka podpor. »Bolniško društvo za slovenske visokošolce v Gradcu« se je ustanovilo v začetku z. t. 1896/97 z namenom, da preskrbuje svojim članom v slučaju bolezni brezplačno zdravnika, zdravila in po potrebi bolniško oskrbo, siromašnim dijakom v slučaju smrti tudi brezplačno dostojen pogreb. To nalogo je »Bolniško društvo« zvesto izvrševalo. Dobilo si je najznamenitejših medicinskih strokovnjakov, ki večinoma brezplačno opravljajo službo druščnih zdravnikov, sklenilo je pogodbo z lekarji, ter pridobilo olajšav na »splošni bolniči.« — Na stotine slovenskih dijakov je že uživalo udobnosti, katere nudi »Bolniško društvo« svojim članom, marsi

ki so takrat še pélé v avstrijski ar-madi...

Po izvršenem povelju moštvo odstopi, službujoči častnik pa mi izroči knjižico. Temu ali onemu sentimentalnemu mehkužnežu se boda ta drakonična kazan zdela prebarbarska; tudi meni se je takrat usmilil oni mladenč: češ: vse stvar ni bila vredna niti ene — zaušnic! Ali na ladji, kjer je po tri, štiri sto ljudi, ki nimajo zaklenjenih shramb, je toliko strogo uprav potrebita! Sicer pa se navzliči vse strogi prepovedi mnogo — pokrade, o čimer so nas poučili grabežljivi — Lahi, ki so našim Dalmatinem ponoči, med spanjem prerezavali okrog golega života ovite denarne »pasice.«

Leta 1894, ko smo se vozili v »stovežato« Prago, videl sem na Koroskem »Ring« na Dunaju nekdanjega poveljnika naše oklopnice. Imel je glavo belo, kakor golob in s čestitljivga oblija mu je sijala dobrohotna miloba. Odkril sem se spoštljivo junaškemu starcu, ki me je pogledal z jasnimi svojimi očmi toli ljubeznivo, da so se mi v duši vzdržili blaženi spomini na prestavnin dan zmagovite bitke pred Visom.

V Ljubljani, 20. julija 1905.

Vatrešlav Holz.

kateremu je obrnilo zdravje ter ga obvarovalo bednega bolnega življenja in nekaterim nesrečnim je tudi pripravilo dostojno zadnjo posteljo v tujem zemlji. — Ni se torej čuditjo, da je izdal »Bolniško društvo«, ki šteje med svojimi članji dobrih 50% Slovencev, v 8 letih svojega obstanka skoraj 8500 K v svoje namene, vsota, katera vsako leto neprimerno raste, tako da je »Bolniško društvo« letos n. pr. plačalo samih bolničnih stroškov, okoli 900 K — in približno ravno tako visoko vsoto v letih. Rastočim izdjam pa ne odgovarjajo podpore. V prvih letih svojega obstanka je društvo prejelo preecej podpor, različni dobrotniki, predvsem slovenske posojilnike, so mu pomagali pripraviti kapital — a to podpore so z malimi častnimi izjemami izostale in danes je društvo navezano na članarino svojim 120 članov (po 3 K na mesec) in pa na pičlo glavnico, ki se je baš letos tako skrčila, da bo preostalo začetkom prihodnjega leta borih 600 do 700 kron, s katero vsoto pa društvo nikakor ne more poslovati.

Zato se obračajo slovenski akademiki v Gradcu do svojih prijateljev in dobrotnikov, obračajo se do vseh onih, ki so skusili in poznajo bedo in neznanosti položaj bolnega dijaka, obračajo se tudi do onih, ki so nekdaj kot člani »Bolniškega društva« uživali njega udobnosti in dobrete z nujno prošnjo, da z denarnimi prispevkvi rešijo ta velepomembni zavod propada ter mu opomorejo, da lahko in zanaprej deluje v prospek in blagor slovenskega dijaka v Gradiču.

V imenu slovenskih graških akademikov:
phil. Albert Kramer
Trbovlje.
phil. Franc Kotnik
Guščajn (Gutenstein, Koroško).

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. julija.

— **Osebna vest.** Univerzitetni profesor slavist dr. Polivka iz Prague bo preživel počitnice v slovenskem delu Ziljske doline, da bo študiral deželo in ljudi.

— **Italijanski dijaki Avstrije** so izdali spomenico glede ustanovitve Italijanskega vsečilišča v Trstu. V tej spomenici dokazujojo, da ne sme in ne more biti Italijansko vsečilišče nikjer drugje kakor v Trstu in načrtevajo učna sredstva, ki jih je v Trstu dobiti. To spomenico so objavili v različnih jezikih, med drugim tudi v slovenskem. Kadars Italijanom kaj koristi, znajo tudi slovenski. Vzlič temu lahko garantiramo Italijanom, da njih vsečilišče ne bo v Trstu.

— **»Društvo slov. književnikov in časnikarjev«** je kjerikalcen silno na poti, in to je popolnoma naravnoc, saj čimbolj se razvija književnost in časnikarstvo, toliko slabje je za kjerikalcem in čim bolje po preskrbljenju in ga tudi ne pušti v prihodnje, dočim je moral dolgoletni urednik »Slovenec« in bojevnik za kjerikalcno stranko, rajni Alešovec, pri liberalci miloščine prositi, in ko bi ga ne bili podpirali liberalci, bi bil za plotom lakte umrl, ker je gospoda okrog »Katoliške tiskarnice« vedno samo zase skrbela in je le tuintam vrgla Alešovcu kako oglodano kost. Nesramnost pa je, da je proglaša »Slovenec« za denuncisajo, aki se člani podpornega društva poslužijo pristojje jem pravice in ako se za pravido in zakonito zahtovo obrnejo na zakonito oblast. Ce je to denuncisajo, potem je denuncisajo vsak duhovnik, ki na primer izstoli kako tirkatev ali išče na pr. za žaljenje česti zadoščenja pri sodišču.

— **Kadar gre za denar,** takrat minejo škofa Bonaventura vsi verski pomisliki in takrat je samo računar. Snaženje kljuk in oken v svojih zavodih v Št. Vidu je oddal snaičku Antonu Karlu iz Ljubljane za 2200 K. snaženje parket bo po-

sebej plačal. Samo da se sprna škofa po njegovih delih, budi povedano, da je Anton Karbl velik namenski nacionalec in član »Trutzburga« da je bil katoličan, a da je prestolil k protestantizmu in tudi dva svoja blaspca pridobil za prestop k protestantizmu. Za katoliško-narodnega škofa je to vsekakso zelo značilno.

Pozabljivost Daničar.

jev. Iz akademičnih krogov se nam piše: »Daničarjem« se še niso zaceplili sledovi prijaznega sprejema, ki se jim je priredil lani v »Nar. Domu«, ko so hoteli zborovati skupaj z ostalim slovenskim dijatom, in že čitamo v »Slovenecu« novo nesramnost teh farških podrepnikov. Društva, kakor »Danica« & comp. ki kot akademična društva sploh od nobenega slov. akademika niso priznana, naj bi raje prirejala shode tretjerednikov in Marijancev, mesto da se nadajo v svoji najvnaprednejši smelosti, da se bode le eden svobodomiseln akademik usedel z njimi k eni mizi. Njihov namen je prooren. Dobro vedo, da bi vsakršna vsečiliščka akcija od strani akademikov le trpela, ako se je udeležijo »Daničarji« in »Zarjaši«. In do tega jim tudi ni temveč le zato, da bi se slov. akademiki vendar že enkrat toliko ponizali ter priznali tudi njih kot kolege. To bi imelo obenem namen, rehabilitovati svojo kompromitovano čast pred abiturienti, kajti »Danica« & comp. ve dobro, da je vsakega mladega človeka sram vstopiti v društvo, ki goji brezdomovinstvo, breznačajnost in zastavlja svoje društvene značke po gostilnah. Velečastita tvrdka Danica & comp. naj se torej blagovoli spominjati na zasluženo kazeno, ki jo je doletela za ujeno nezaslišano nesramnost, da je prišla lani z društvenimi znaki v »Nar. Dom.« Toliko v nadaljnje ravnanje!

— **Radi pridige je obsojen** Josip Žagar, župni upravitelj v Šent Lovrencu pri Trebnjem. Ni je nedelje, da ne bi ta vrgledni duhovnik napadel in gredil raz ledco svojih farških. Vsako nedeljo ima drugačna na jeku. V Šent Lovrencu vladava vsied tega huda razburjenost zoper tega

Ljubljana — nemško mesto! To učenost so skuhalni ljubljanski Nemci in jo poslali v Celovec v uredništvo „Freie Stimmen“, ki z vso slastjo sprejemajo največje bedarjejo o slovenih in Slovencih. „Ako vse,“ pravi omenjeni listič, „kar v Ljubljani nemško misli in čuti, s svojim premoženjem zapusti Ljubljano, ostala bi ta v resnici le beraška slovenska vas.“ Kako srečni smo res mi Slovenci, da imamo tako dobre sosede med seboj! Čudno se nam pa pri tem le zdi, zakaj so Nemci med nami, če smo taki cigani, ko vendar že vsak otrok ve, da gleda vsak Nemeč le na svoj žep, ne pa na sosedovega. Koroški nemški in nemškarski butci seveda jemljo to fenomenalno laž slovenožrskega svojega lista za suho zlato, nam pa prihaja na misel tista pesem, ki pravi: Pojd, pojdi se solit . . .!

Nemški bratci med seboj. Kakor poročajo „Marburger Nachrichten“, so pijani prirvzeni Wastianovi po končani državnozborški volitvi Maribor-Ptuj napravili pred ožjo volitvijo odstopivšemu protikandidatu Primerju mačjo godbo. Imenovani list imenuje tako početje infamino, kar znači nizkotno mišljenje, ter nadaljuje: Teh privržencev se mora naš novi državni poslanec sramovati, ker niso vredni družbe nemškega ljudstva. Njih početje bo ostalo za vselej sramotni maledž v zgodovini Nemcev Spodnjega Štajerja in vsak dostenjen Nemec se bo z gnurom in mržnjo najdolčnejše branil proti temu, da so bili to kaj vredni Nemci, ki so to lo povščino doprinesli. Ako taki elementi posegajo v politični boj, potem se ni čuditi, če smo našim pravim sovražnikom predmet njihovega sramotjenja in zasmehovanja.“

Trgovski ugled in poštenje si je rešil zadnjo soboto Moritz Mardetschlaeger v »Slovencu« s svojim »Poslanim«. Čudimo se, da tega »Poslanega« ni izročil reklamni trdki Nučičevi, ki bi ga gotovo na svojem voziku z gramofonom vred vlaščila po Ljubljani v veselje rado-vednega občinstva. In še nekaj svoje »pogojene« hidrofilne gaze, nič ožje in nič krajše, naj bi naložil na ta Nučičev voz, da bi vsakdo mahoma izprevidel, kako občutno gmotno korist je Mardetschlaeger naklonil deželni bolnici s svojo ceno robo. Misveda smo z Mardetschlaegerjem sklenili svoje račune in sklenili tudi svojo — sodbo. Kdor zna čakati s svojo tožbo na smrt gotovih odločnih faktorjev, medtem pa govoriti, da sploh ne bode tožili, kdor šele tačas vloži tožbo in začne pred sodnijo trditi, da je njegova hidrofina gaza 88 cm široka in 100—150 m dolga, **ko te gaze sploh več ni**, — ker se je porabila vsled zatrjevanja, da se je misel na tožbo opustila —; le-ta se lahko na prsi udari in lahko puati v »Slovenecu« natisniti, da je zmagal na obeh inštanah in da sta — »dobro ime in trgovsko poštenje« — pravokrepno rešena.

Promocije. Danes je bil na vseučilišču v Gradišču promoviran doktorjem prava g. Fran Žužek iz Ljubljane, sin c. kr. nadinženerja v p. in obč. svetnika g. Fr. Žužka. Čestitamo! — Doktorjem medicine je bil včeraj promoviran na češkem vseučilišču v Pragi hrvatski pisatelj g. Vlastimir Jelovšek. — V Inomostu je bil danes promoviran vojaški oficiral g. Andrej Grassmaier doktorjem prava. Gosp. Grassmaier je nekaj časa služboval pri vojaškem oskrbo vališču v Ljubljani.

„Novi Srbobran“ pričuje pod naslovom »Med slovenskimi bratci dolg, navdušeno pisan članek o sprejemu Srbov v Ljubljani in v Postojni. Med drugim pravi: »Še smo na Slovensko iz sreč radi, da vidimo brata, da stisnemo v znak krvne vezi, bratstva in ljubezni vsled težke borbe, dela in napora žuljavo njegovo desnico, da ga pritisnemo na prsi in mu zakličemo »kri ni voda! In dasi smo poznali plemenito in navdušeno srečo njegovo in dobro dušo njegovo, vendar je bratski sprejem nadkril vse naše pričakovanje in vsakemu Srbu ostanejo za vsekdar globoko utisneni v dušo oni lepi dnevi, ki smo jih preživeli med slovenskimi brati. Čast in hvala,

vztrajni in junački Slovenec, čast, polek v spoštovanju tudi tebi, lepa Slovenka, zakaj tvoji požrtvovnosti in tvojem trudu se je v prvi vrsti zahvaljeval, da se neumremu pesniku postavi dostenjen spomenik. V članku se nato opisuje sprejem v Ljubljani in v Postojni, govori se o Grošljevem predavanju v »Mestnem domu«, zlasti oduševljeno pa se opisuje veselida v »Zvezdici«. Dopisnik pravi, da je bilo v celem v Ljubljani 30 Srbov, in sicer se jih je pripeljalo 25 naravnost iz Belgrada, 5 pa jih je prišlo iz Opatije, kjer bivajo na letovišču. Članek se završuje tako-le: Poslovili smo se toplo in pršršno, navdušeno in bratsko od svojih slovenskih bratov. Poslovili smo se v nadi na skorajšnje svidenje ob prički odkritja spomenika sijajni zvezdi na slovenskem pesniškem nebnu. Ta krat pa nas pride več, mnogo več, da vas obiščemo, da vas pozdravimo, da prisostvujemo zaenzo z vami pesnikovemu slavlju in vzklik nemo z vami: »Peščeren budi nas. Peščeren nas vodi!« in da zapojemo iz tisoč bratskih grl: »Naprej zastava slavela! Na skorajšnje svidenje!«

Odbor za prireditve Prešernove veselice oposarja, da naj se vsi računi vrše najkasneje do sobote opoldne, ker se potem sklenejo računi in se odbor na zanesene terjave ne bi mogel več ozirati.

Dvorni svetnik prof. dr. Krek je že daje časa težko bolan. Nekaj tednov je bil v tukajšnjem Leončetu, zdaj pa so ga prepeljali v Gradišče v privatni zavod za lečenje živčnih bolezni. Z ozirom na visoko starost prof. dr. Kreka je njegovo stanje prav nevarno.

Za pisatelja Podravskega je daroval »Neimenovan« v Ljubljani 4 K — Istrena zahvala!

Za oddati, za prodati. Ta nemščem se bere na vseh oglih, celo v časniške oglose se je že zanesel. Take spake je treba enkrat za vselej odpraviti, ker jih je lahko odstraniti. Gotovo se prav nič neprisiljeno ne sliši: »Odda se stanovalnje, »prodaj se hiša.« Take pege so v našem slovenskem jeziku na vsak način zelo na kvar in čimdelj se jih rabi, toliko bolj se ukoreninijo. Zatorej proč z njimi!

Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ naznanja, da pride večje število članov »Češke obchodničke besede v Pragi« ob prički poučnega potovanja na jug v petek dne 21. t. m. v Ljubljano. Zvezčer istega dne se vrši na vrtu, odnosno ob slabem vremenu v areni »Narodnega doma« bratski sestanek, na katerega najvljudnejše vabimo gg. člane in prijatelje društva. Za zabavo bodo skrbela naš pevski zbor in društvena godba, ki prirede ta večer koncert v »Narodnem domu«. Nadejam se obile udeležbe.

C. kr. državna višja realka v Ljubljani. Letno poročilo za šolsko leto 1904/05. Vsebina letnega poročila: I. deutscher Mythus in der tschechischen Ursage, Dr. A. Wallner; II. Eine Ableitung der Maxxrelischen Gleichenungen, Dr. K. Schrautzer; III. Šolska poročila. Iz zadnjih posnemamo: Koncem šolskega leta je bilo na zavodu 556 dijakov, in sicer iz Ljubljane in neposredne bližine 220, s Kranjskega izven Ljubljane 176, ostali od drugod. Slovencev je bilo 287, Nemcev 249; po veri jih je bilo 538 rim. kat. vere. Klasifikacija je izpadla sledеč: I. red z odliko 33, I. red 306, II. red 105, III. red 12, ponavljali izpit 96, naknadna skušnja zaradi bolezni 7. Maturu je izdelalo v jesenskem terminu 1904 in februarju 1905 15 abiturientov; k maturi letošnjega poletja se je oglašilo 31 javnih dijakov in 1 eksternist, od teh jih je zdelalo 18, med temi trije z odliko.

Poštne razmere v Preserju. Objavili smo razmere, ki vladajo na pošti v Preserju. Ni pa to vse, kar bi moral napisati. O tej pošti smo imeli priliko že večkrat slišati marsikake lepe pikantnosti. Eden dobit pismo že štirinajst dni, ko se je ono, za kar se je n. pr. šlo, že zgodilo, drugi je dobil »Slovenec« še že že tri dni vsega zamazanega in raztrganega, tretji je moral plačati za prejeti pismo danes šest, jutri deset viharjev, poleg tega da je prepozno, zoper eden je bil ozmerjan radi opomina poštarici na točnost itd. Vse prebivalstvo kratkomalo godrnja že sedanje poštne razmere in čaka le trenutku, da bi se združeno zamoglo pritožiti pri kompetentnih oblastih. Treba je res, da se poštarici v Preserju pokažejo predpisi in se jo zvesti pouči, da ne bo pozabil, da je poštna uslužbenka, kateri bi sicer v svojem obnašanju kmalu storila.

Letno poročilo štirirazredne deške šolske šole v Novem mestu za l. 1904/05. Na šoli je poučevalo 6 učiteljev 236 učencev, ki so konci leta zdelali na stopno: vrlo sposobnih 42, sposobnih 139, nesposobnih 53, neizpršanih 1. Med temi jih je bilo iz meste občine 173 in 63 iz drugih šolskih občin.

Novice iz Novega mesta. Včeraj je bilo arretovanih 11 ciganova, ki so obdolženi raznih tatvin. Cigani so iz Čakaturna na Ogrskem. Odgnani so bili vsi v c. kr. okrožno sodišče. Vedejo se čisto mirno, da bi človek moral mislit, da imajo čisto vest, ko novorojen otrok.

Cigansko tolpo iz Čakovca so arretrali v Novem mestu. Tolpa je najbrž v zvezki statinsko družbo Nikolič-Horvat-Kokos, ki je zaprta v Mariboru.

Matura na gimnaziji v Kranju se je začela 17. t. m. in se končala včeraj. Maturu je delalo 19 rednih dijakov in 2 eksternista. Zrestošno spričevalo so dobili: Josip Čop iz Most, Alojzij Debeljak z Visokega, Jernej Erman iz Kamne gorice, Rudolf Fister iz Ovsiča pri Podnartu, Ivan Grašič iz Kranja, Leopold Ješe iz Naklega, Josip Jurca iz Koprive na Primorskem (z odliko), Franc Košmelj iz Zeleznikov, Miroslav Matjašič iz Kranjske gore, Josip Oblak iz Bukovega na Primorskem (z odliko), Ignacij Pehani iz Topuskega na Hrvatskem, Ivan Razborni z Ljubnega na Štajerskem, Josip Sajevič iz Velosovega, Franc Šenk z Jezerskega na Koroškem, Ivan Vidic iz Ljubnega (z odliko), Franc Virant iz Kranja, Karel Warto iz Idrije. Trije kandidati so bili za eno leto, eden za 2 meseca reprobirani.

Nova mestna ubožnica v Idriji. Mestna občina idrijska je na mestu stare, na desnem bregu Nikave stojede občinske hiše št. 323 sezidala novo moderno poslopje za ubožce. Koladacija se je vršila minoli ponedeljek po logaškem okrajem glavarstvu. Tako stavbni, kakor sanitetni državni izvedenec sta se izrekla zelo povhvalno o novi ubožnici, ki bo udobno in prijetno bivališče občinskim revežem. Nova stavba je skupno s prenovljeno hišo občnega konsumnega društva v lep okrasu dotedne dela mesta Idrije. Ob tej priliki bi si želeli, da bi tudi rudniški erar svojo nekdanjo Čeferinovo hišo pomaknil v črto nove mestne ubožnice, s čimer bi dotična ulica pre mnogo pridobila na razsežnosti in lepoti, posebno če se razmakne tudi pri sedanjem župniškem in vrtu g. Zazula. To bi bila pač prvi regulacija poskusi mesta Idrije. Popis novega ubožničnega poslopja je sleden: Poslopje je zidano v dve nadstropji z moderno secesionističnim pročeljem. V pritličju obsega: jedilnico, kuhinjo, pralnico, kopel in kleti, v prvem karkor drugem nadstropju so sobe za ubožce, in sicer jih je v obeh nadstropjih osem. V podstrešju se nahaja upraviteljevo stanovanje. V poslopju je vodovod in napravi se tudi električna razsvetljiva, kar bi bilo sosebno z ozirom na namen stavbe prav nujno želiti. Za poslopjem je malo dvorišče in za tem precej ob širem vrtu, ki bo v uporaborevežem. Stavbo je izvršil pod vodstvom c. kr. rudniškega inženirja J. Šotola, zidarji mojster Matej Moravčič v Idriji, ki je na svoje prvo večje delo lahko ponosen. Stavba poslopja samega je stala 39 412 K 98 vin, in ker je prevezel stavbo M. Moravčič potom dražbe za 34 228 K 27 vin, znača prekorčenje 5184 K 71 vin, napram od dželne vlade odobrenemu proračunu 37 063 K pa 2349 K 98 vin. Česar je zelo nevaren vložitelj in je že preživel 13 let v raznih zaporih. Navedenec je nezakonski sin zelo nevarnega deserterja in roparja Jožeta Sihrla, po domača »Dimežak«, ki je leta 1862 zgorel s svojim tovarišem v neki opekarji v Trzinu. Kriva mu je ponajveč mati. Takoj, ko se je porobil, ga je mati v kripci vozila po svetu, z njim beračila in ko je Kušarček nekoliko odrastel, je tudi sam pod nadzorstvom svoje materke kraljal v beračil, kar se je dalo. Izrejen je bil prav po ciganskem sistemu in se ni čuditi, da je prišel tako daleč. Nazadnje je prestal 5-letno jedo v Lipoglavu na Hrvatskem. Ko je odrastel, je šel k mornarjem v Pulj, a kmalu je ujel zaradi tavnine 6 mesecev. Stiri leta pozneje se je povrnil v Ljubljano in je bil tudi takoj štirikrat zaradi tavnine kaznovan. Kmalu po zadnji kazni je pa izginil in je po raznih trgovskih ladjav kot matros prehodil Italijo, Francijo, Nemčijo, Rusijo in Anglico, dočim se je njegov oče držal le v domačem kraju. Da je izgubljen talent, se spozna po tem, ker govorja slovensko, nemško, laško in francosko. Ker je oblastvo izprevidelo, da nima opraviti z navadnim vagabundom, ampak s finim tatom, so ga obdržali radi sumljivega imetja v zaporu pri c. kr. okrajnem sodišču v Wolfsbergu, dokler se ne dožene, odkod ima denar. Njegov oče Dimežak, nekateri starejši ljudje se ga bodo še spominjali, je bil prav strah kmetom. Ktati se je po kranjskem, kamniškem in litijiškem okraju in je najrajši rojal sejmarje in kramarje. Preoblačil se je v žensko oblike in dognal se, da je nekoč tako obleden hodil po sejmu v Kranju, ne da bi ga bili spoznali. Med kmeti je bila govorica, da je čarovnik, in malo je bilo tako pogumnih, da bi bili vedali orožnikom, ki so ga nepravilno. Na samomor je misil že daje časa. Njezovo truplo leži v mrtvašnici pri Sv. Krištofu in je bodo občolovana vredni roditelji dali prepeljati domov.

Vreden sin svojega očeta. Pretečeni teden je orožništvo v Št. Andreju pri Celovcu arretovalo zaradi vagabundaža 43letnega Ivana Kušarja, rojenega v Mavđidah, pristojnega na Ježico. Pri njem so dobili 43 K denarja, 5 ključev, pilo, dva noža in koničasto kladivo. Kušar je zelo nevaren vložitelj in je že preživel 13 let v raznih zaporih. Navedenec je nezakonski sin zelo nevarnega deserterja in roparja Jožeta Sihrla, po domača »Dimežak«, ki je leta 1862 zgorel s svojim tovarišem v neki opekarji v Trzinu. Kriva mu je ponajveč mati. Takoj, ko se je porobil, ga je mati v kripci vozila po svetu, z njim beračila in ko je Kušarček nekoliko odrastel, je tudi sam pod nadzorstvom svoje materke kraljal v beračil, kar se je dalo. Izrejen je bil prav po ciganskem sistemu in se ni čuditi, da je prišel tako daleč. Nazadnje je prestal 5-letno jedo v Lipoglavu na Hrvatskem. Ko je odrastel, je šel k mornarjem v Pulj, a kmalu je ujel zaradi tavnine 6 mesecev. Stiri leta pozneje se je povrnil v Ljubljano in je bil tudi takoj štirikrat zaradi tavnine kaznovan. Kmalu po zadnji kazni je pa izginil in je po raznih trgovskih ladjav kot matros prehodil Italijo, Francijo, Nemčijo, Rusijo in Anglico, dočim se je njegov oče držal le v domačem kraju. Da je izgubljen talent, se spozna po tem, ker govorja slovensko, nemško, laško in francosko. Ker je oblastvo izprevidelo, da nima opraviti z navadnim vagabundom, ampak s finim tatom, so ga obdržali radi sumljivega imetja v zaporu pri c. kr. okrajnem sodišču v Wolfsbergu, dokler se ne dožene, odkod ima denar. Njegov oče Dimežak, nekateri starejši ljudje se ga bodo še spominjali, je bil prav strah kmetom. Ktati se je po kranjskem, kamniškem in litijiškem okraju in je najrajši rojal sejmarje in kramarje. Preoblačil se je v žensko oblike in dognal se, da je nekoč tako obleden hodil po sejmu v Kranju, ne da bi ga bili spoznali. Med kmeti je bila govorica, da je čarovnik, in malo je bilo tako pogumnih, da bi bili vedali orožnikom, ki so ga nepravilno. Na samomor je misil že daje časa. Njezovo truplo leži v mrtvašnici pri Sv. Krištofu in je bodo občolovana vredni roditelji dali prepeljati domov.

Pogreša se leta 1883. v Belovaru rojen Nikolaj Matuš, dežničarski pomočnik, ki je pred nekaj dnevi odšel, a ni sedaj po njem ne duha ne sluha. Sumi se, da bi se mu bila mogrode pripetila kaka nesreča.

Včeraj so pripeljali iz Kranjskega dva topničarja, katerima je šlo kolo že desni nogi in ju močno poškodovalo.

Izgubljeno in najdeno

reči. Ustreljica gd. Mara Tavčarjeva je izgubila denarnico s 15 K. — Ivan K. je izgubil črno palico s srebrnim držajem, vredno 30 K. — Ravno tako je izgubil neki drugi gospod. — Narednik Štefan Žalokar je izgubil srebrno častniško verižico, vredno 12 K. — Kuharica Marija Cerarjeva je izgubila bankovo s 10 K. — Delavec Martin Jesenovs je izgubil 18 K denarja. — Solski služig Ivan Gril je našel pri »Prešernovi

najnevarnejša kranjska roparja. Da je bil Dimež res poseben eksemplar, je posneti iz tega, ker je pred kačimi 35 leti pokojni Alešovec izpeljal iz njegovega življenja material in ustvaril gledališko igro »Siher Dimež, strah kranjski«, ki se je parkrat igrala še v starci »Čitalnicici«. Ljudje so pripovedovali, da mu pri kmetih, kadar je kaj rabil, ni bilo nikoli treba siloma jemati, ampak prišel je samo v hišo in povedal, da je »Dimež in dobil je, česar si je želel, poleg tega pa že oblubo, da ga ne bodo izdali orožnikom, češ, ako po v

slavnosti v »Zvezdik palico s srebrnim držajem. — V nedeljo na veselicu v »Zvezdik se je izgubila srebrna častniška verižica s kompasom. Najditelj naj jo izroči v uredništvu našega lista.

— **Delavsko gibanje.** Včera se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 10 Ogrov, 3 Slovenci in 6 Hrvatov. V Hebi je šlo 25, na Westfalsko 30, v Inomost 25, v Meran 18, v Hrušico pa 19 Hrvatov.

— **Ljubljanska društvena godba** priredi jutri zvečer na vrtu »Narodnega doma« koncert. Zadetek ob polu 8 ur. Vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 vin.

* **Najnovnejše novice.** — Včeraj se je vrnila na Dunaju razprava proti 30letnemu agentu Avgustu Doree, ki je določen zapeljevanja k špijonazai. Doree je bil obojen na 18 mesecev težkeje.

— **Polkovnik rešil korporala smrti.** V Brandisu ob Labi je polkovnik Karger rešil iz vode korporala Fritscha, ki je s konja padel vanjo.

— **Sleparko zaprli.** V Kolonu so zaprli vdovo Roth, ki se je povsod možila in zlasti častnike spravila ob velike vaste.

— **Odvetnik poneveril.** Odvetnik dr. Budik v Bistrici pod Hostincem na Moravskem je poneveril 74000 K in se sam javil sodišču.

— **Strajk na bazelski cestni železnici.** Vse osobje te železnice je stopilo v strajk, češ, da se vlada ne ozira dovolj na njegove pritožbe.

— **Neznosna vročina je zavladala znova v Ameriki.** V torku se je zgodilo v glavnih ameriških mestih 50 slučajev solnčarice, v Newyorku samem 23.

— **Saharska cesarica obsojena.** Na Dunaju je bila tako zvana saharska cesarica Madame de Dion obsojena na 10 K denarne globe zaradi trpinčenja svojega imprezarija Jambornina.

— **Bivši državni poslanec dr. Adam Horvat v Kecskemetu na Ogrskem je kot mestni pravni zastopnik uradnega denarja poneveril 12000 K in je bil obojen na enoletno jedo in petletno izgubo uradne oblasti.**

* **Zauživanje zdravil v kokošjih jajcih.** V neki malo francoski občini je izumil neki lekar način, kako bi bilo za ljudi lažje in pripravnejše zauživanje raznih grenkih zdravil. Lekar je dajal dotična grenka zdravila kokošim, ljudem pa, ki so ta zdravila zahtevali, je pa prodajal jajca teh kokoši in sicer 12 za 5 kron. Bolniki morejno torej zauživati po lekarji menju posredno grenka zdravila in ne občutijo nič njihove zopernosti. Če le kaj pomagajo?

* **Ne preveč soliti, ne preveč poprati!** Tega svarila se najdrže gospodinje zlasti v poletnem času, ko nas muči neznašna vročina in človeka tare vedno huda žeja, katero sol, poper in drugi taki dodatki k jedem izredno povečujejo. Sicer so ti dodatki potrebni za boljše prebavljanje, toda če se jih v preveliki meri uživa, škodujejo, otape prebavljane organe in jih brez vroča utrdijo. Vsled tega nastanejo mnogokrat želodečni in črevnesni katar. Seveda niso vsi ljudje z isto množino soli, popra, paprike itd. zadovoljni, a kakor rečeno, v poletnem času rajši manj nego preveč teh reči. Na Ogrskem je silno veliko bolnikov, ki imajo želodečno-črevnesni katar prav zaradi od paprike vsega rdečega ogrskega golaža.

* **Ameriški ženitveni inserat** je bil tiskan pred kratkim v nekem španskem časopisu. Mlada in bogata Američanka se je želela seznaniti s kakim španskim gospodom in se potem z njim poročiti. Oglasilo se je 400 ljubimcev. Američanka je odgovorila vsakemu, da je izvoljene njenega srca in povabila vse na določen kraj in ob določenem času. Gospodje so res vsi prišli, skrbno sfrizirani in v brez madežni obleki, toda Američanke ni bilo od nikoder. Ko so uvideli, da jih je dama imenito potegnila, šli so skupaj pred tiskarno, kjer je bil tiskan oglas, in jo hoteli »sturmatis.«

* **Praktični zdravnik.** Pri medicinskem izpitu je vprašal profesor kandidata o pristojbinskem redu sledenje: Zdravnik je poklican zvečer ob šestih v osem ur oddaljeno viho bogatega bankirja N., ker mu je zbolela žens. Zdravnik je obiskal bolnico že desetkrat podnevi, peti dan je bil vrhutega poklican še ponoči. Sest dan sta zbolela za davico bankir in njegova edina hči Klara, 18-letna dekle. Zdravnik je napravil enkrat traheotomijo, dvakrat injekcije in trikrat je vbrizgal serum. Toda vključ vsemu prizadevanju je umrl bankir in triajstji dan tudi njegova žena, dočim je bila hči rešena. Koliko smo zdravnik za vse računati? *

— **Kandidat:** »Jaz za svojo csebo bi

v takem slučaju nič ne računil, temuš bi Klara poročil!«

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred okrajnim sodiščem.

Strajk na novem pokopališču. Dne 22. maja so bili nekateri delavci pri novem pokopališču ustrelili, ker se jim je bila baje plača utrgala. Kolodvorje stavke Jak. Peklaj, Franc Oražem in Lorene Belič so bili toženi, da so z grožnjami in silovitostmi prisili tudi druge delavce, da so pustili delo. Dokazalo se je, da je Peklaj upil, da bodo vsi teheni, ako ne puste dela in daje zidarja Novaka v zadnico sunil. Oražem je pa grozil, da bo zidarja Hofmana tako vrgel, da se bo razletel. Prvi je bil obojen na dva dni, drugi pa na dan zapora; Belič je bil oproščen.

Na Hrvatsko jo je popihal brivski pomočnik Oto Slavič, ko je dobil vabilo h kazenski obravnavi. Točili sta ga Frančiška Borštnar in Terezija Zagari iz Gospodskih ulic zaradi razdaljenja časti. Slavič je obsojen na tri dni zapora, toda to mu ne bude kralilo spanja, ker je sodba za Hrvatsko brezpomembna in se ne more izvršiti.

150 K za zaušnico je hotel imeti Leopold Grünfeld, ki je tožil restavratra F., ker mu je ta v noči 31. maja t. l. pripeljal eno okrog ušes. Zaušnica je bila sicer precej krepka, vendar nikakor ni bila vredna 150 K, zato se Grünfeldu ni ničesar prisodilo. Restavrat F. je bil obsojen zaradi razdaljenja časti samo v denarno globo 20 krov.

Ribarski odbor za Kranjsko je ovadil Franceta Marna iz Spodnje Zadobrove, da je v potoku Stara voda ribe lovil. Marn prizna, da je pač ujet dve ribe, toda v Plevnikovem lovišču; v Stari vodi si je samo čevlje umival. Priča Viktor Zajc pa potrdi, da je imel Marn v imenovanem vodi nastavljen »sač«, vendar ni videl, da bi se bila kaka riba ujela. Marn je bil obsojen na dva dni zapora.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Marija Lavrenčič, delavka v Ljubljani, je izmagnila svoji gospodinji Neži Koncini 4 rjave in nekaj robcev, Karolini Vidmaj dežnik in več ženskega perila, Albini Juvan nekaj obleke in pojneni trditvi iz nabiralnika 122 K. Obtoženka, ki svoje tativne odkrito prizava, trdi, da v nabiralniku ni bilo nič manj in nič več kakor le 30 K, katere se je prilastila. Tudi sodišče je bilo mnenja, da Juvan Albina preveč pretirava glede visokosti vzete gotovine. Marija Lavrenčič je bila obsojena na 6 tednov ječe.

Jakob Marmai, kamnosek v Stari Loki, je prišel v Gerbačeve gofstilno, kjer je spal Jožef Jelačič; tam je tega zbudil, ga peljal v gostilniško sobo ter z odprtim nožem 6 K od njega zahteval, katere mu je Jelačič iz strahu tudi takoj prinesel. Marmai je teh 6 K zaradi tega od Jelačiča zahteval, ker je misil, da jih je pred nekaj dnevi svojem tovariju pri igri vzel. Obsojen je bil na 2 meseca težke ječe.

Rudarja Jakob Furlan in Peter Žonta sta v Idrijeti pri mostu vlovila 6 kosov cenjenega na 66 v. Ta les je last gozdnega eraria in je pri plovbi ušel skozi grablje. Gozdni čuvaj je šel takoj v spremstvu dveh delavec na tamoznje pokopališče, da bi jima vzel orodje, takozvana »grispelna«, s katerima sta les loivila. Temu sta se pa obdolženca po robu postavila, ker sta misila, vsaj tako trdita, da ni imel čuvaj pravice jima na tujem svetu odvzetih to orodje. Sodišče je bilo drugega mnenja in je obdolženca vsakega na 4 tedne težke ječe obsodilo.

Josip Servagnini, trgovski potovalec v Milatu, je posegel na binokni ponedeljek v postojnski jami v žep Josipu Serdozu iz Pulja, ko si je ta ogledoval s svojo sorodnico jamo, in mu vzel listnico s 100 K. Servagnini ni mogel svojega plena odnesti, ker ga je Serdoz takoj zasačil, ter je iz strahu spustil listnico takoj na tla. Obsojen je bil na 2 meseca težke ječe.

Jernej Berce, posestnika sin v Drazgošah, je v domači vasi pri neki veselici, katero so priredili člani bralnega društva, gostom nagajal. Navzoči so dobro vedeli, da misli povzročiti pretep, zato so se ga ogibali; vendarle se mu je posrečilo napraviti rabuko, v kateri je Franceta Megušarja z nožem v prsa in v trebuhi sunil. Nekj minut po tem dogodku je prišel v kremo Gregor Lotrič tudi z dvema sunkoma v prsih, ki mu jih je Berce zadal. Berce je bil obsojen na 8 mesecev težke ječe.

Telefonska in brzjavna poročila.

Trst 20. julija. Sinoči je bil tu velik shod zastran italijanskega vseučilišča. Predsedoval je zadrski župan Ziliotto. Govorili so drž. poslanci Rizzi, Malfatti in

Scaramanga, podžupan Venezian in razni drugi govorniki. Shod se je seve zopet izrekel za Trst.

Gradeč 20. julija. Poročnika Kuserja, ki je lani v Industriehalle ustrelil svojo bivšo nevesto, Leopold Brausewetter, so oddali v blaznicu.

Budimpešta 20. julija. »Budapesti Hirlap«javlja, da je minister notranjih del poklical k sebi vseh 31 policijskih kapitanov na Ogrskem in jih vprašal, če bi prevezeli mesta vladnih komisarjev v tistih komitatih, ki so sklenili pasivno resistenco. Skoro vsi so se izrekli ugodno in so bili potem posamič pri ministrskem predsedniku. Iz tega se sklepa, da hoče vlada odpor komitatov s silo zloniti,

Petrograd 20. julija. Ko se je prokurator sv. sinoda, Pobedonoscev, vrnil iz Carskega Sela, je skočil nanj človek in ga poskusil ustreliti. Preprečil je to neki prokuratorjev spremljelec. Napadalca so zaprli. Kdo da je, se še ne ve.

„SLOVENSKI NAROD“

se prodaja v posameznih izvodih po 10 vin. v sledečih trafikah:

Ljubljana:

Bizjak I., Vodmat, Bohoričeve ulice št. 10.

Blažnik L., Stari trg št. 12.

Blaž M., Dunajska cesta št. 14.

Dolenc H., južni kolodvor.

Elsner M., Kopitarjeve ulice 1.

Fuchs H., Marije Teržije cesta,

nasproti Kolizeja.

Kališ A., Jurčičev trg št. 3.

Kanc A., sv. Petra cesta št. 14.

Kos I., Kolodvorske ulice št. 26.

Kristan Iv., Resljeva cesta 24.

Kustrin A., Breg št. 6.

Kušar J., sv. Petra cesta št. 52.

Mrzlikar A., Sodnijske ulice št. 4.

Pichlar I., Kongresni trg št. 3.

Sever M., Gospodske ulice št. 12.

Sušnik J., Rimski cesta št. 18.

Svatek J., Mestni trg št. 25.

Šešark F., Šelenburgove ulice št. 1.

Tenente R., Gradaške ulice št. 10.

Velkovrh A., Sv. Jakoba trg 8.

Glince pri Ljubljani:

Traun Janko, trgovec.

Šiška:

Favai M., Spodnja Šiška pri kolodvoru.

Lavrenčič M., trgovec v Šiški.

Kamnik:

Ažman Marija, trafika.

Škofja Loka:

Žigon Matej, trgovina in trafika na Glavnem trgu št. 34.

Selca nad Škofjo Loko:

Bernik Josip, mizar in posestnik.

Kranj:

Florian Karl, knjigotržec.

Radovljica:

Homan Oton, trgovec.

Zgošč, Begunje pri Leschah:

Jagodic Matija, posestnik, trgovec in gostilničar.

Lesce (v bufetu na kolodvoru):

Legat Ivan, gostilničar in posestnik.

Bled:

Pretnar Ivan, trgovec.

Fischer Oton, trgovec

Hrušica (Gorenjsko):

Podpac Stefan.

Bohinjska Bistrica:

Grobotek Mijo, trgovec.

Jesenice:

Mesar J., posest. in gostilničar.

Sodražica:

Moro Peter, trgovec.

Ribnica:

Lovšin Ivan, trgovec.

Novo mesto:

Kos Josip, knjigovez.

Boštanj pri Radni:

Dermelj Alojzij, posestnik in trafikant.

Gospod

je v Ljubljani mesta v kaki pisarni, kjer bi pisal ali prepisoval dela v hrvaškem ali italijanskem jeziku. 2293
Ponudbe naj se pošljejo pod šifro „J. U.“ upravnemu „Slov. Naroda“.

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob s pritlikinami se takoj odda v novozgrajeni hiši v Dalmatinovih ulicah.

Povpraša naj se pri reklamnem podjetju **W. K. NUČIČ.** 2201-1

Za Idrijsko elektrarno se ište vajenec

pod zelo ugodnimi pogoji. Pridobi si lahko usposobljenosti za kurjača, ozir. strojestržnika. Prosilci, ki so se že učili ključavničarstva, imajo prednost.

Ponudbe na **Josipa Kogovšek v Idriji.** 2296-1

Sprejme se:

praktikant

ki je dovršil trgovsko šolo ali vsaj tri razrede srednje šole ter je zmogen slovenskega in nemškega jezika in ima veselje za usnjarsko obrt in trgovino.

Ponudbe naj se pošljajo direktno **Strojnici kož v Smartnem pri Litiji.** 2299-1

Zidarske pomočnike

sprejme takoj v delo stavno podjetništvo

Pilar, Mally & Bauda v Zagrebu. 2295-1

Graščina Boštanj pri Radni na Kranjskem postaja Sevnica pri Zidanem mostu prodaja na javni licitaciji dne 3. avgusta t. l. ob 1/2 10. uri dopoldn 22 glav goveje živine

kakor: krave, junice, mlade bike ter drugo mlado goved. — Nadalje tudi svinje (jorkširske pasme), marjasce, prasice in prašičke. 2297-1

Zgodovinska povest iz francoskih časov na Kranjskem

„Pod novim orlom!“ (ponatis iz „Slov. Naroda“)

je izšla!

Ta povest je, izhaja v „Slov. Narodu“, vzbudila mnogo pozornosti in živo zanimanje po vsej deželi ter smo jo moralni na mnogostransko izrečeno zahtevali izdati v posebni knjigi.

Dobi se edino-le pri L. Schwentnerju v Ljubljani. Izte po K 1.60, po pošti K 1.80.

Prva hrvatska tovarna žaluzij, rolet, lesnih in železnih zatvornic za okna in prodajalnice.

G. SKRBIĆ

Zagreb, Ilica 40

[priporočaj] 505-18

svoje priznano solidne, točne in cenene proizvode.

Genki zastonj in franko.

Učenec

iz boljše rodbine, ki je dovršil vsaj dva razreda kake srednje šole, se takoj sprejme v špecijsko trgovino

F. GROŠEL v Ljubljani na Poljanski cesti. 2288-1

Mizar

se sprejme za trajnejše delo pri **Rudolfu Warbinek** Cesta na Rudolfovem železnici št. 47 v Ljubljani. 2259-3

Sprejmam takoj spretnega sedlarskega pomočnika

vajenega del pri komatih, in

učenca za sedlarsko obrt. 2284-2

Ivan Kravos, sedlar v Gorici.

Ustanovljeno leta 1842.

ČRKOSLIKARJA, SLIKARJA NAPISOV IN GRBOV 1597

BRATA EBERL

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6. Igriske ulice št. 6. =

— Telefon št. 154.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

